

Iktatószám	Budapestre vonatkozó ujságcikkek		Osztályozás
			Tárgy 664.6
Szerző	Cím <i>Sztrájk a városi kenyérgyárban.</i>		Hely 20
			Idő 1910⁴
Forrás: <i>a Nap.</i>			Személy
Bp.	1910 X/29	(Idő)	Helyszám
		(Köt. v. füz.)	

SZTRÁJK

a városi kenyérgyárban

Nem sütik

a hatósági kenyeret

A sztrájkbizottság még az este folyamán át akarta nyújtani a memorandumot Werner Mihály kenyérgyári igazgatónak. Werner azonban elbujt a munkások elől, mire ezek még este sztrájkba léptek.

Tanácskoznak a városházán

A veszedelem valósággal fejtetőre állította a kenyérgyárat. Werner igazgató még az este folyamán gondoskodott róla, hogy a sztrájkolók helyébe más munkásokat szerezzen, ez azonban nem sikerült. Mindössze öt-hat embert sikerült előkerítenie, ezek sem szakmunkások, egyáltalán nem értenek a sütéshez s csak természetesen, hogy ilyenformán reggelre csak nagyon-nagyon kevés hatóság: kenyér került forgalomba.

Folkusházy Lajos tanácsos, a főváros közéleti ügyosztályának vezetője, még az este folyamán részletesen informáltatta magát a fölöttebb kellemetlen sztrájk felől s ma délelőttre tanácskozássra hívta össze a kenyérgyári-bizottság tagjait. A bizottság délelőtt tizenegy órakor össze is ült. A Nap munkatársának a kenyérgyár igazgatósága részéről a következőket mondták a sztrájkra vonatkozólag:

— Teljesen váratlanul ért bennünket ez a harc. Tudtuk ugyan, hogy békétlenkednek a munkások, különösen amióta a szövetség titkára, Kardics Kálmán forogódozott közöttük, de ilyen hirtelen, mondhatnók, kiméretlen eljárásra nem számítottunk. Annál kevésbé, mert Werner Mihály igazgató nem zárkózott el a méltányos követelések teljesítése elől, bebizonyította ő a múltban is, hogy nem szipo-

lyozó, hanem szíven viseli a munkások érdekeit, sok szolgálatot tett nekik. Egyébként bejelentette a sztrájkot az ügyosztálynak, mely remélhetően rendet fog teremteni eben az áldatlan harcban. Hiszszük, hogy a béke rövidesen helyreáll.

Hát az természetes, hogy a harc váratlanul tört ki, az sem új, hogy kiméretlen. De bérmozgalmakat nem szokás előre bejelenteni, valamint a keztyüs kéz sem harci módszer. Az Élelmezési Munkások Szövetsége, mely magáévá tette az eddig szervezetlen kenyérgyári munkások ügyét, Kardics Kálmán szövetségi titkárt bizta meg a mozgalom vezetésével. Kardics ezeket mondotta A Nap munkatársának:

— Az éjjel már nem sütöttek a kenyérgyárban. Az igazgatóság próbált ugyan sztrájkőröket toborozni. Különösen az alapításkor jelentkezett munkások közül, de kudarcot vallott. Két bojtiszolga, egy napszámos és két asszony sűti most a város kenyerét. Szó volt arról is, hogy pék-katonákat hozatnak. Ezt az örült tervet persze, sietve lefújták. A legérdekesebb ebben az egész ügyben, hogy — nem tudtuk az igazgató elé juttatni a kívánságainkat. Egész délután bujkált előttünk. Végre este kijelentette, hogy — nem fogad. Erre a kijelentésre a sztrájk-bizott-

ság ma délelőtt tizenegy óra előtt felkereste *Folkusházy* tanácsost és neki személyesen adta át a memorandumot. A tanácsos kijelentette, hogy a kenyérgyári bizottság nyomban tanácskozára ül össze. Mi bizunk benne, hogy ez a harc a győzelmünkkel ér véget. Mindössze két sztrájk-törő akadt, a többi munkás szolidáris.

A memorandum átnyújtásakor egyébként érdekes incidens történt. *Folkusházy* láthatóan kedvetlenül fogadta a küldöttséget, majd kijelentette:

— Átvettem az önök követeléseit, de kijelentem, hogy ilyesmire *nem voltunk elkészülve. Ezek az eszközök teljesen szokatlanok.*

Mire *Kardics* ezeket válaszolta:

— Sajnáljuk, hogy az ügy annyira elmérgesedett, de ennek *Werner* igazgató ur az oka. Nekünk egyébként nincs sok válogatni valónk eszközök dolgában.

Folkusházy megígérte, hogy a béke érdekében mindent megtesz, ami módjában áll.

Nem tárgyalunk!

Vássonvi a sztrájk ellen

A közéletmezői ügyosztály kenyérgyári bizottsága tizenegy órakor ült össze tanácskozára *Folkusházy* Lajos tanácsnok elnöklésével. *Folkusházy* ismertette a harc stádiumát és előterjesztette a munkások követeléseit, mire a bizottság a következő határozatot fogadta el:

A kenyérgyári bizottság fel-szólítja a sztrájkban álló munkásokat, térjenek vissza haladéktalanul munkahelyükre, követeléseiket pedig munkabérlésük után terjeszszék a kenyérgyár igazgatósága elé. Abban az esetben, ha a sztrájkolók ennek a felhívásnak nem engedelmessé válnak, gondoskodjék az igazgatóság új munkásokról.

Déli tizenkét órakor ért véget a tanácskozás és eredményéről *Folkusházy* intézkedésére nyomban értesítették a munkásokat. A tanácskozáson résztvett *Vássonvi* Vilmos országgyűlési képviselő is, aki a következőket jelentette ki *A Nap* munkatársának:

Vajmi könnyen azt lehetne gondolni, hogy a sztrájkot a — *pékmesterék rendezték.* Mert tisztára az ő malmukra hajtja a vizet a háboruszkodás. Tény az, hogy a kenyérgyár gyönyörűen dolgozott, valósággal oázis volt a kenyéruzsora tengerében, ezzel a harcra tisztára a kenyéruzsorások érdekeit istápolják a sztrájkolók! Egyébként kenyér van elég. Ha holnap munkába nem állanak a sztrájkolók, akkor gondoskodunk majd más munkásokról.

Ez a harcias állásfoglalás természetesen nagy port fog felverni munkáskörökben. Hogy milyen eredménye lesz, egyelőre még beláthatatlan. A munkások egyébként ma délután gyűlést tartanak a *Nagyszámár*-vendéglőben lévő sztrájk-tanyán. Hogy miként fogadják majd a kenyérgyári bizottság határozatát, az teljességgel bizonytalan. Lehet, hogy folytatják a harcot és bojkott alá helyezik a város kenyérgyárát.

Budapest kiuzsorázott lakosságának osztatlan rokonszenvével találkozott annak idején a hatósági kenyérgyár eszméje. Amikor aztán valóra vált ez az eszme, és a Százados-utcában javában pöfékelt a kenyérgyár, mindenki joggal azt hitte, hogy a főváros szociálpolitikájában új és humánus irányt jelöl ez az intézmény. Jó pár hónap mult el azóta s most egyszerre megálltak a kenyérgyár gépei. A munkások — számszerint harmincketten — letették a lapátot. Sztrájkba léptek, mert a kenyérgyár igazgatósága nem tartotta be a fővárosi sütőiparra szóló szabályrendeletet. A főváros kenyérgyára gyöngéden oldalba rugta saját rendelkezését, egyszerűen lekopirozta a lisztes zug-pékecskék rendszerét: egyik munkás-ellenes rendszabályt a másik után. A munkások csütörtökön délután gyűlést tartottak a *Váci-uton* levő *Nagy számár* vendéglőben. A tanácskozás során szóba került a gyár rengeteg mizériája és nyilvánvaló lett, hogy a felgyülemllett sok bajt csak sztrájk-mozgalommal lehet hatásosan orvosolni. Az ugynevezett éjjeli munkások még csütörtökön este léptek sztrájkba, ugyanugy pénteken reggel a nap-paliak.

Ime, a követelések!

— Tizenhét pont —

A csütörtöki gyűlés pontról-pontra megállapodott a betérésztendő követelésekre vonatkozólag. Tizenhét pontban állapodtak meg, ezek közül a következők a fontosabbak:

A gyárban alkalmazott munkások a fővárosi sütőiparra szóló szabályrendeletben biztosított napi munkaidő mellett alkalmazandók. Kifüggesztendő a gyárhelyiségben a fővárosi szabályrendelet 52. §-a első bekezdése értelmében, hogy melyik munkás mikor kezdí és végzi a munkát.

Az első munkások (kemencemunkás 46.—, dagasztó 42.— korona) úgy díjazandók, mint minden más hasonló budapesti üzemben. A sütőházban gép mellett dolgozók heti két korona, a sütő-házban dolgozók szintén heti két koronával magasabban díjazandók.

Csakis szakmunkás alkalmazható szakmunkára. (Szék. f. v. szab. rend.) Nem szakmunkással nem tartoznak együtt dolgozni a munkások. Ugyancsak semmi körülmények mellett nem kötelezhetők női munkások be-tanítására.

Hetenként két törülköző, dolgozó-ruha és egy lepedő adandó minden munkásnak; megfelelő szükséges meleg víz a mosdáshoz és fürdéshez.

Emberséges bánásmódban részesítendő a munkások az üzemet vezető minden fölöttestől.

Ugy ezeket a pontozatokat, mint bármikor fölmerülő egyéb panaszokat illetőleg a gyárral szemben a munkások képviselői, — a munkások országos szövetségének megbízottai.